

Hliadka sudcov.

Dr. Artur Šimko, s. r. v Nitre:

Odpor proti kontumačnému rozsudku podľa Osnovy civilného súdneho poriadku.

Osnova pripúšťa podľa vzoru práva platného na Slovensku a Podkarp. Rusi odpor proti kontumačnému rozsudku. Podľa § 398. osnovy, jestliže žalobca, alebo žalovaný zmešká prvý rok, má sa pokladať skutkový prednes dostavivšej sa strany za pravdivý, pokiaľ není vyvrátený predloženými dôkazmi a má sa na tomto základe k návrhu strany, ktorá sa dostavila, rozhodnúť o žalobnej žiadosti rozsudkom pre zmeškanie.

Osnova (odchylne od ustanovenia § 439. Osp., podľa ktorého žalobca prvý rok vôbec zmeškať nemôže) upravuje následky zmeškania prvého roku zcela stejne, pre žalovaného, i pre žalobcu. Odstavec 2. § 402. osnovy zneje: »Podal-li odpor žalobca, obmedzí sa toto jednanie na úkony vyhradené prvému roku (§ 239)«. Teda môže podať odpor aj žalobca. Žalovaný k prvému roku ustanoví sa, nežiada rozviazať predvolanie, ale vydať kontumačný rozsudok podľa prednesenej protižiadosti. Kontumačným rozsudkom vypovie úd, že sa žaloba zamietá. Proti tomuto rozsudku je žalobca oprávnený podať odpor.

Jako vysvetlíť toto pre nás na Slovensku tak nezvyklé ustanovenie, že odpor môže podať i žalobca, ktorý zmeškal prvý rok?

Podľa Osp. nateraz na Slovensku platného nastáva procesný pomer právny medzi stranami až pri litis contestatio, t. j. pri roku k zahájeniu sporu a až momentom, keď žalovaný liti se immisit tým, že sa na žalobu in merito vyjadril, alebo vzdor riadnemu predvolaniu a prípadnému dostaveniu sa na pojednávanie passívne sa choval (contumacia). Až do tej doby je žalobca jednostranným dominus litis. V dôsledku toho môže sa sám k roku na zahájenie sporu nedostaviť, a keď sa dostaví, môže predniesť docela inú žalobu, nežli ktorá bola za účelom informácie žalovanému doručená. »Žalobou« je len to, čo žalobca na roku k zahájeniu sporu ústne prednesie i keďby sa to úplne líšilo od toho, čo žalovaný pri predvolaní ku pojednávaní (pri obsielke) dostal v žalobnom spise. Ponevác žalobný spis je vlastne púhym dokladom k žiadosti žalobcovej o predvolanie žalovaného, aby sa dostavil pred súd ku pojednávaní sporu strán, preto nemá žalovaný možnosti, aby sa v prípade nedostavenia sa žalobcu bránil proti písomnému nároku tým, žeby mohol žiadať vynesenie zamietajúceho kontumačného rozsudku proti nedostavivšiemu sa žalobcovi. Žalovaný môže len žiadať, aby bolo vynesené usnesenie, ktorým sa predvolanie (teda nie žaloba) zbavuje účinnosti a žalobcovi sa ukladá náhrada útrat, spôsobených žalovanému. Je teda vylúčený kontumačný rozsudok proti žalobcovi, zamietajúci jeho žalobu.

Podľa ustanovenia § 232. osnovy, je spor právne zahájený doručením žaloby žalovanému (zahájenie sporu). Teda to, čo súd žalobcovi vrátil, je actio — žaloba a nielen predvolanie, — libellum citationis a preto možno žalobcovi zmeškať i keď s ním ešte nebola sdelená protižiadosť žalovaného. Keď není žaloby, nemôže ani žalovaný predniesť takú protižiadosť, aby bol zbavený žaloby, ale podľa osnovy je spor právne zahájený doručením žaloby a preto ustanovuje osnova zákona civilného súdneho poriadku, že i žalobca môže podať odpor proti kontumačnému rozsudku, zamietajúcemu jeho žalobu.